

Nr 1074

Av herr **Ernulf m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 124, med förslag till lag om ändring i ärvdabalken, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1243 i Andra kammaren)

Proposition nr 124 angående vidgad arvsrätt för utomäktenskapliga barn m. m. innebär en värdefull förändring i riktning mot fullständig likställdhet för alla barn oberoende av äktenskaplig börd.

För att den föreslagna utvidgade arvsrätten skall kunna förverkligas också i praktiken kommer anteckning i faderns personakt om utomäktenskapliga barn att vara av stor betydelse. Departementschefen framhåller att en möjlighet att avhjälpa "hittillsvarande brister i folkbokföringen på förevarande punkt är att ge barn utom äktenskap rätt att efter anmälan få faderns personakt kompletterad med anteckning om barnet". Han anför också: "I samband med reformens ikraftträdande bör meddelas särskild föreskrift om skyldighet för barnavårdsman till barn utom äktenskap att se till att sådan anteckning görs." I samband med sådana anteckningar måste det vara synnerligen viktigt att garantier skapas för att de berörda fäderna blir underrättade om anteckningen. Risk för olyckliga misstag föreligger annars. Hur anmälningarna till pastorsämbete av sådana anteckningar skall gå till bör närmare regleras. Det är angeläget, för att minska risken för misstag, att specificerade krav på formellt underlag för sådan anteckning uppställs.

För att de i propositionen föreslagna reformerna skall kunna få praktisk effekt inom rimlig tid är en retroaktiv verkan nödvändig. Dock bör enligt vår mening retroaktiviteten inte vara obegränsad. Enligt äldre bestämmelser krävdes endast svag bevisning för att faderskap skulle fastställas. Den person som haft samlag med modern fastställdes som fader, om det ej var uppenbart osannolikt att han var far till barnet. I de fall där flera tänkbara fäder fanns kunde faderskap därför fastställas tämligen slumpartat. Något egentligt krav på sannolikhet uppställdes inte, i princip fordrades endast att möjlighet förelåg att den utpekade var fader.

Den medicinska utvecklingen har under senare år givit väsentligt större möjligheter att fastställa faderskap. Med hänsyn till detta synes det oss motiverat att införa en viss begränsning i den föreslagna lagstiftningens retroaktiva verkan. Nya bestämmelser som gav större möjligheter att

fastställa rätt fader tillkom den 1 januari 1950 genom den nya föräldrabalken. Denna tidpunkt synes därför vara lämplig som gräns för retroaktiviteten. Detta skulle innebära, att den nya lagstiftningen skall gälla i de fall där faderskap fastställts efter den 1 januari 1950. I praktiken kommer den nya lagen då att gälla alla barn som fötts från omkring 1948.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen med anledning av proposition nr 124 måtte dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anföras, att garantier bör skapas för att berörda fäder blir underrättade om anteckning i personakt och att regler för underlag för sådan anteckning uppställs,

dels för sin del besluta sådan ändring av den föreslagna lagen att denna skall gälla endast under förutsättning att faderskapet fastställts efter utgången av 1949; samt att utskottet måtte utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 28 oktober 1969

Gudmund Ernulf (fp) Ingrid Segerstedt Wiberg (fp) Ruth Hamrin-Thorell (fp)
